

у подальшій професійній діяльності нададуть своєрідності його спілкування зі студентами, визначать швидкість та ступінь оволодіння ним різними вміннями. Серед таких умінь виділяють: цілеспрямованість, що породжує творчу активність і визначається ставленням знайдених шляхів до досягнення мети до можливих, самовладання, самостійність; наполегливість, що виявляється у неухильному прагненні та вмінні послідовно досягати точного виконання своїх вимог; терплячість, рішучість, що дозволяє знаходити найбільш ефективні способи впливу на студентів, не губитися у складній обстановці; толерантність; ініціативність, що виявляється у прагненні вдосконалювати зміст та форми своєї діяльності; організованість, що є умовою планованості виховного впливу; авторитетність як міра впливу на студентів, що виражається також у відносинах із колегами; творчий підхід до вирішення кожного завдання.

Отже, якщо майбутній фахівець освітніх, педагогічних наук має мотивацію стати професіоналом своєї справи, прагне постійного самовдосконалення, самоосвіти, то від дійсно здатен сформував власний професійний імідж, проте цей процес відбудеться за допомогою досвідчених педагогів у закладах вищої освіти.

Лащенко О., Пономарьов О.

м. Харків, Україна

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

ТЕХНОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ

У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ І КУЛЬТУРИ ЛІДЕРСТВА

Ускладнення суспільного життя і його виразно інноваційний характер зумовлюють втрату певною частиною населення життєвих цінностей та орієнтирів, впевненості у собі та своїх можливостях. Це

посилює потребу соціуму в сильних лідерах, які були б здатні не просто впливати на людей, але й сприяли б відновленню у них віри в себе та відповідальності за добробут свій і своєї сім'ї. Підготовка ж таких лідерів постає сьогодні важливим і вкрай відповідальним завданням системи освіти. Теорія і практика підготовки таких лідерів активно розробляються науково-педагогічним складом кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами імені академіка Івана Зязюна Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут».

В рамках цих досліджень автори здійснюють спробу застосувати інноваційну технологію управління проектами для формування і розвитку лідерських якостей студентів. Перш за все йдеться про розвиток у потенційних лідерів належного рівня професійної та соціальної компетентності, загальної і професійної культури, в тому числі специфічної культури лідерства. Складність самої постановки цього завдання зумовлена не тільки недостатньою розробленістю проєктного підходу в педагогіці, але й короткими, в межах семестру, періодами здійснення робіт, передбачених проєктом, та залученням різних виконавців. До того ж, в університеті відсутній спеціалізований Офіс управління проектами, який в певних організаціях забезпечує методологічну, методичну та організаційну підтримку виконанню проєктних робіт.

Слід відзначити також, що при виконанні проєктів у сфері освіти істотну роль відіграють психологічні чинники. Вони мають враховуватися перш за все в процесі визначення цілей і завдань проєкту та його бажаних чи очікуваних результатів. Для освітніх проєктів такими результатами частіш за все виступає помітне підвищення якості освіти. Ними ж можуть бути формування професійної компетенції та культури майбутніх фахівців, їхній особистісний розвиток. Специфічними цілями здійснення

проектів й відповідно їхніми бажаними результатами цілком можуть бути й такі, як виявлення й розвиток лідерського потенціалу студентів.

У зв'язку з цим слід зупинитися на визначенні сенсу поняття професіоналізму лідера та специфічної лідерської культури. З цією метою необхідно зазначити, що лідером людина стає у тому разі, коли її визнають ним люди з її оточення. А у будь-якій спільноті перш за все цінується професійна компетентність людини. Оточення не визнає своїм лідером людину, яка істотно поступається у цьому відношенні більшості професіоналів. Однак і професійної компетентності недостатньо для професіоналізму лідера. Адже справжній лідер повинен володіти психологією, умінням розуміти інших людей і розвиненою комунікативною компетенцією.

Стосовно лідерської культури вважаємо за доцільне звести сенс цього поняття до системного поєднання високого професіоналізму, духовного світу, моральності й морально-вольових якостей, відповідальності та комунікативної компетентності. Саме ці якості сприяють визнанню відповідної людини лідером та формуванню його особистісного авторитету серед оточення. Ці ж якості постають визначальними чинниками ефективності впливу лідера на інших людей і спонукають їх йти за ним і виконувати його волю.

У кожному разі істотну роль відіграє також визначення меж проекту. Вони характеризують припустимі як умови виконання робіт, визначених проектом, так і рівень кількісних і якісних параметрів отримуваних результатів. Підкреслимо, що наведені завдання з визначення цілей, очікуваних результатів та меж проекту досить складні й відповідальні. Тому сучасний керівник проекту крім звичної проектної команди виконавців формує й спеціальну управлінську команду. Вона

виступає своєрідним порадником керівника проєкту, допомагаючи йому у виборі й реалізації ефективних управлінських рішень.

Формування професіоналізму лідера та лідерської культури із застосуванням технології управління проєктами забезпечує успішне досягнення цілей проєкту завдяки правильному визначенню його завдань і меж, набору робіт та графіку їх виконання, а також очікуваних результатів. Істотну роль відіграють також склад та організація діяльності управлінської команди проєкту. До її складу доцільно увести крім керівника проєкту двох-трьох експертів у сфері педагогіки вищої школи та лідерства, експерта у сфері, кадровому забезпечення якої присвячено відповідний проєкт, а також людину, наділену повноваженнями прийняття управлінських рішень. У тому разі, коли проєкт виконується на чийсь чітко визначене замовлення, до складу управлінської команди слід залучити й представника замовника.

Вважаємо за необхідне підкреслити, що завдання освіти з виявлення серед студентів потенційних лідерів та забезпечення належного рівня їх особистісного розвитку передбачають не тільки високий рівень професіональної компетентності і культури педагогів, але й їхнє виразне лідерство. Воно передбачає сприйняття педагогом своєї професії і професійної діяльності як однієї з важливих життєвих цінностей ще й через те, що саме ціннісне ставлення дозволяє успішно формувати і прищеплювати студентам лідерські риси і якості.

Завдання ж з формування професіоналізму та лідерської культури студентів та уміння його ефективного виконання уявляється своєрідним маркером педагогічної майстерності викладача та характеру і рівня розвитку його лідерства. Надзвичайно важливу роль відіграє також психологічна компетентність педагога і розуміння ним індивідуальних особливостей, здібностей і можливостей студентів як майбутніх лідерів. Це

розуміння забезпечує можливість розвитку духовного світу студента і його гуманістичних соціально прийнятних і конструктивних життєвих цінностей з урахуванням його цілей, прагнень та інтересів.

Для успішної ж реалізації завдань з розвитку професіоналізму і специфічної культури лідерів необхідне системне використання інноваційних педагогічних технологій. Однією з них виступає модифікована для сфери освіти технологія управління проектами. Її застосування передбачає перш за все чітке розуміння сенсу самого поняття проекту як обмеженої у часі та витратах певних ресурсів цілісна сукупність робіт, спрямована на досягнення бажаних результатів чи продуктів на рівні обумовлених вимог щодо якості. У сфері освіти проекти спрямовуються на організацію нової спеціальності чи нової навчальної дисципліни, на впровадження нових педагогічних технологій, на виконання спеціальних завдань з лідерства тощо.

Любченко К.В., Ігнатюк О.А.

м. Харків, Україна

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ-ЛІДЕРІВ

Культура педагогічного спілкування є необхідною соціально-психологічною умовою досягнення педагогічної майстерності та успішної професійної діяльності викладача. Майбутні викладачі закладів вищої освіти мають бути не просто професіоналами своєї справи, а ще й лідерами. Педагоги-лідери мають точно, доступно висловлюватися; володіти умінням слухати і чути співрозмовника; уміти вести діалог; вміти створювати позитивний клімат, сприятливий для гармонічного розвитку